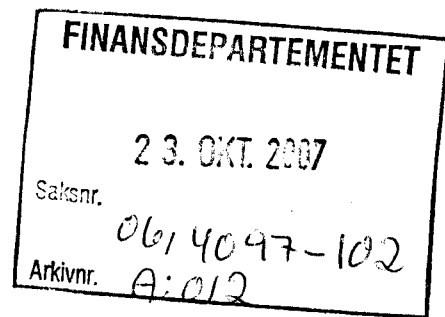

NORGES BONDELAG

Finansdepartementet
Postboks 8008 dep
0030 Oslo

Vår dato:
19.10.2007
Vår ref:
MLP 2007/00059

Høring – NOU 2007:8 En vurdering av særavgiftene

Vi viser til Finansdepartementets høring av NOU 2007:8 En vurdering av særavgiftene, brev datert 27.06.2007.

Norsk Landbrukssamvirke er en interesseorganisasjon for de bondeide samvirkeorganisasjonene i landbruket. Blant våre medlemmer er TINE, Nortura, Felleskjøpet, HOFF, Gartnerhallen og Norges Skogeierforbund. Samvirkeorganisasjonene er samlet sett ansvarlig for en omfattende foretningsvirksomhet basert på foredling og salg av råvarer fra jordbruk og skogbruk.

Norges Bondelag er den største fagorganisasjonen for bønder i Norge. Medlemmene representerer alle bruksstørrelser og produksjoner. Organisasjonen skal fremme felles saker, trygge landbruket og ivareta bygdenes økonomiske, sosiale og kulturelle interesser.

Norsk Landbrukssamvirke (NL) og Norges Bondelag (NB) vil på vegne av våre medlemmer gjerne gi følgende høringsuttalelse:

Vårt utgangspunkt:

Klima:

NL og NB tar klimautfordringene på alvor. Vi ser at det er nødvendig å iverksette tiltak for å imøtekomme denne utfordringen og at avgifter kan være et nødvendig virkemiddel i dette arbeidet. Men det er en forutsetning at avgiften oppfyller formålet og ikke får andre uheldige virkninger for næring og forbrukere. Det vil heller ikke være fordelaktig for vårt klima om norske produsenter blir presset til å flytte sin produksjon ut av landet på grunn av høye kostnader i form av avgifter. Det er derfor svært viktig at myndighetene utreder andre typer virkemidler og vurderer hvorvidt man kan igangsette andre hensiktsmessige tiltak. Det er i allmennhetens interesse at disse avgiftene ikke bare medfører en generell kostnadsøkning

for næringen uten at det får noen betydelig virkning for klimaet. Det er dessuten viktig at avgifter tjener et formål utover sin fiskale rolle slik at legitimiteten til avgiftssystemet ikke svekkes.

Transport:

Landbruksbasert industri har et betydelig transportbehov. Landbruket utgjør i næringssammenheng en av de største transportørene i dag. Norge er et langstrakt land med primærprodusenter spredt over et enormt område som innebærer lange avstander mellom primærprodusent og marked, komplisert geografi og topografi. For å kunne frakte råvarer fra primærprodusent i distriktene og til der det skal foredles er veitransport ofte det eneste alternativet. Kjøreavstand er i dag en vesentlig kostnadsfaktor for næringslivet og for landbrukssektoren i særdeleshet. Sammen med vanskelig klima deler av året medfører dette samlet sett et konkurransemessig handikap. Næringen er sterkt avhengig av at myndighetene tilrettelegger for rammebetingelser som i størst mulig grad kompenserer for avstandsulempene for transport.

Ernæring og helse:

I den siste tiden har vi også sett at fedme blant befolkningen grunnet konsum av usunn og fet mat kombinert med en liten aktiv livsførsel er i ferd med å bli et samfunnsproblem. Vi er derfor svært opptatt av å produsere og markedsføre sunn mat på en bærekraftig måte. Ut i fra denne sammenheng ser vi at bruk av avgifter kan være et nødvendig virkemiddel og tiltak blant flere, for å imøtekomme denne utfordringen på ernæringsiden. Et sunt kosthold er som sagt viktig, men virkemidlet avgift vil ikke alene kunne løse det stadig økende helse og fedmeproblemet. Vi vil påpeke at det er viktig at også andre virkemidler blir vurdert. Informasjon og holdningskampanjer for å heve kunnskapsnivået blant befolkningen er for eksempel både et nødvendig og hensiktsmessig virkemiddel. Ved en eventuell videre vurdering av forslaget håper vi at det ovenfor nevnte blir tatt hensyn til i enda større grad.

Næringens konkurransevilkår:

Samtidig som næringen er nødt til å forholde seg til de ovenfor nevnte utfordringene, må vi også forholde oss til en stadig økende import og hardere internasjonal konkurranse. Importen av næringsmidler har mer enn tredoblet seg i løpet av de siste 10 årene og norsk næringsmiddelindustriens hjemmemarkedsandel synker. Det er viktig for oss å sikre forbrukere et stadig økende vareutvalg av beste kvalitet til rettferdige priser.

Den norske landbruksbaserte næringsmiddelindustrien bidrar til betydelig verdiskapning og sysselsetting også i distriktene, ved å benytte norske råvarer i sin produksjon. For å kunne fortsette med å være en bidragsyter på dette feltet er vi avhengig av å være konkurransedyktige. Vi vil derfor understreke viktigheten av at de avgiftsvirkemidlene som utformes ikke bidrar til en generell kostnadsøkning som vrir konkurransen mot importerte produkter. Det er viktig at de virkemidlene som tas i bruk er målrettede og grundig gjennomarbeidet. Vi ønsker et avgiftsnivå som ikke virker prisdrivende eller svekker konkurranseevnen verken ved import eller eksport.

Våre kommentarer til de enkelte forslagene:

Vi fraråder en økning av autodieselavgiften:

Utvalget foreslår en midlertidig økning av autodieselavgiften frem til et veiprisingsystem er på plass.

Når den kostnadmessige belastningen for næringen skal vurderes og sammenlignes med våre naboland er det viktig å ta i betraktning også de ulikhetene som veinettet i de respektive land representerer. Det norske veinettet er dårligere og mindre utbygd enn veinettet i våre naboland. Dette fører til blant annet langt større energiforbruk i tillegg til andre økte kostnader som følge av det norske veinettet. Det er derfor misvisende å sammenligne kun på avgiftsnivå når man skal foreta en vurdering av hvilke kostnader en økt avgift vil medføre for næringen.

På denne bakgrunn vil vi støtte særmerknaden til mindretallet på s. 157 angående flertallets forslag til opptrapping av autodieselavgiften. Som påpekt av mindretallet blir ikke hensynet til konkurransen med utlandet ivaretatt ved forslaget om å øke nivået på autodieselavgiften. Det er sannsynlig at man ved å heve avgiftsnivået vil oppleve negative konsekvenser som omgørelser ved tanking i utlandet og favorisering av utenlandske transportører.

Vi avventer en nærmere vurdering om et veiprisingsystem:

På lengre sikt foreslår utvalget å innføre et veiprisingsystem. Som ovenfor nevnt har næringen i dag store kostnadmessige utfordringer som følge av avstandselementet som Norge representerer.

Noe avhengig av hvor omfattende et slikt veiprisingsystem kan bli, er det ikke usannsynlig at et slikt system vil føre til økte transportutgifter for våre medlemmer. Dette igjen vil føre til et økt prisnivå på både råvarer og ferdig foredlede næringsmidler og øvrige produkter. Dyrere norske produkter vil kunne få en meget hard konkurranse med billigere importerte varer. Dette illustrerer at det er nødvendig å foreta en bredere konsekvensanalyse utover hva som fremgår av utvalgets vurdering før man foreslår et slikt tiltak.

Ut ifra utvalgets utredning kan vi vanskelig se hvordan dette tiltaket skal kunne iverksettes og praktiseres på en slik måte at det best mulig kan oppnå det beskrevne formålet. Vi er i utgangspunktet ikke negative til en såkalt rushtidsavgift. Men et veiprisingsystem som innebærer noe mer enn en rushtidsavgift forutsetter at en nærmere vurdering og analyse blir gjort før vi kan ta standpunkt til dette tiltaket.

Vi mener at alternative drivstoff skal være avgiftsfrie:

Sett ut ifra de utfordringene vi står ovenfor når det gjelder klima og miljø mener vi det er viktig at man tilrettelegger for den enkelte forbruker og næring til å gjøre det riktige valget ved å kjøre med alternativt drivstoff/ikke fossilt drivstoff. Klimautfordringene krever at samfunnet handler raskt. I tillegg til å støtte til etablering av infrastruktur for nye alternative drivstoff, mener vi at alternative drivstoff skal være avgiftsfrie. Subsidiært må en eventuell avgift på alternative drivstoff være lavere enn avgiftene på fossilt drivstoff.

På den måten vil både forbrukere og næringen ha et godt økonomisk motiv, i tillegg til det moralske ansvaret til å bruke alternativt drivstoff.

Vi anbefaler å avvente den igangsatte prosessen for å vurdere ulike virkemidler før man gjør endringer i CO₂ avgiften:

Utvalget foreslår en rekke endringer både når det gjelder dagens ordning for fritak, reduserte satser etc og utvidelse av kvoteplikten.

Vi er av den oppfatning at avgifts nivået ikke må overstige det som er gjeldende i de landene som er relevante for Norge å sammenligne seg med. Et høyere avgiftsnivå eller endret omfang vil kunne få store konkurransemessige konsekvenser for næringen.

Sett i lys av den miljøproblematikken og utfordringene vi nå står ovenfor mener også vi at det er riktig å avvente den prosessen som er satt i gang for å vurdere fordelingen av virkemiddelbruken mellom avgiftsplikt, kvoteplikt og frivillige avtaler. På den måten kan man unngå unødvendige økte kostnader for næringen, samtidig som man kan finne frem til den mest kostnadseffektive måten å begrense CO₂ utslipp på. Vi slutter oss derfor til mindretallets merknader angående utvalgets forslag til CO₂ avgift.

Forslaget om generell gradert sukkeravgift er akseptabelt:

Utvalget foreslår en generell gradert sukkeravgift bestemt etter innhold i produktet.

En generell gradert sukkeravgift er akseptabelt fra vår side. Men dette avhenger av at visse forutsetninger må legges til grunn.

En generell sukkeravgift, uavhengig av avgiftsmodell, forutsetter at sukker klart kan defineres og avgrenses slik at avgiften oppleves som forutsigbart. Hensynet til kontroll og lett etterlevelse av regelverket tilsier også at det må defineres. Det fremgår ikke klart av utvalgets utredning om de mener sukker i snever forstand sukrose, eller om utvalget sikter til sukkertyper generelt. Det er en forutsetning at dette defineres tydelig helt fra starten av.

Det forutsettes at en generell sukkeravgift pålegges både norske og importerte varer for å unngå uheldige konkurransevriddinger. En konsekvens av det motsatte vil føre til betydelig økt import av konkurrerende produkter samt utflytting av produksjon til utlandet.

En generell sukkeravgift vil kunne føre til at sukker i produksjon blir erstattet av andre billigere substitutter som kunstige søtningsstoffer. Rapporten til Vitenskapskomiteen for mattrygghet (VKM) om kunstige søtningsstoffer gir ikke en generell entydig frikjennelse av kunstige søtningsstoffer og vurderer dessuten **kun** skadevirkningene av kunstige søtningsstoffer i drikkevarer. Blant annet ble det uttrykt bekymring for barns inntak av stoffene Benzosyre og acesulfam K gjennom drikkevarer. Benzozyre blir dessuten ofte brukt som konserveringsmiddel i næringsmidler som inneholder kunstige søtningsstoff for å kompensere for konserveringseffekten som sukker gir. Vi mener derfor at man må vurdere hvorvidt sukker og kunstige søtningsstoffer skal likestilles når det gjelder avgiftsnivå. Vi mener at det er grunn til å beholde avgift for alkoholfrie drikkevarer i den form den har i dag uavhengig av en generell sukkeravgift.

Vi mener at hensynet til et variert og sammensatt kosthold må bli vektlagt i stor grad i den videre vurderingen. Det er allmenn enighet om at et sammensatt og variert kosthold sammen med regelmessig fysisk aktivitet er det som er ernæringsmessig mest riktig og det man bør etterstrebe. Samtidig kan det som er ernæringsmessig riktig defineres forskjellig

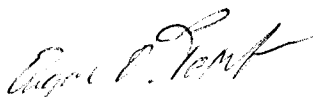
avhengig av hvilken målgruppe man sikter til. Hva som er ernæringsmessig anbefalt for unge og barn kan være annerledes enn det som er ernæringsmessig anbefalt for eldre og gamle. Et næringsmiddel kan i tillegg til å inneholde mye fett og karbohydrater inneholde mye vitaminer og mineraler. Dette er et moment som kompliserer problemstillingen ytterligere da høye avgifter vil kunne hemme inntak av et ernæringsmessig variert kosthold for enkelte befolkningsgrupper. Det er viktig å tilrettelegge for konsum av sunne næringsmidler. En gradert sukkeravgift bør derfor omfatte kun utvalgte mat- og drikkevarer, slik at de produktene som har en positiv påvirkning på folkehelsa bør unnsnippe en slik avgift.

Vi støtter opprettholdelse av avgift på alkoholfrie drikkevarer:

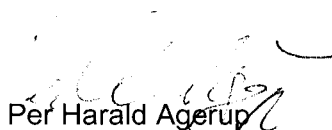
Vi støtter utvalgets konklusjon om å opprettholde avgiften slik den er i dag for alkoholfrie drikkevarer både for produkter som inneholder sukker og produkter som inneholder kunstige søtningsstoffer. Et mindretall av utvalget mener at avgiften på drikkevarer med kunstige søtningsstoffer bør bortfalle med begrunnelse i rapporten til VKM. I tillegg til våre tidligere kommentarer rundt denne rapporten vil vi her tilføye at alkoholfrie drikkevarer som inneholder kunstige søtningsstoffer er tannhelsemessig betenkelig da de kan forårsake erosjonsskader. VKM anbefaler derfor at inntaket av **både** sukrede og syreholdige drikker tilsatt kunstige søtningsstoffer reduseres.

På bakgrunn av det ovenfor nevnte støtter vi derfor utvalgets konklusjon om å opprettholde avgiften for alkoholfrie drikkevarer slik den er i dag. Men som det fremgår ovenfor, mener vi at man må videreføre denne avgiften uavhengig av en generell sukkeravgift.

Med vennlig hilsen

Eugen Tømte
Direktør, Norsk Landbrukssamvirke

Per Harald Agerup
Næringspolitisk sjef, Norges Bondelag